

Кусайко Ілона Юріївна

курсант 4 курсу

факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Черняк Наталія Петрівна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ДОСТАТНІСТЬ ЯК ОДНА З ОЗНАК ДОКАЗІВ

У кримінальному процесі доказування зазвичай розглядається як практична діяльність з встановлення обставин кримінального. У результаті даної діяльності формується система доказів, і як наслідок визначається предмет доказування. Так як в природі не існує готових доказів, то вони та їх процесуальні джерела утворюються під час кримінального провадження шляхом здійснення процесуальної діяльності.

Нині чинним Кримінальним процесуальним кодексом (далі - КПК) України на законодавчому рівні у сфері кримінального судочинства закріплено такі властивості доказів як належність, допустимість, достатність та достовірність. І якщо КПК 1960 року законодавчо вимагав від слідчого визнання достатності доказів лише для складання обвинувального висновку, то чинний закон зобов'язує слідчого, дізнавача та прокурора провести оцінку сукупності доказів щодо достатності під час прийняття всіх процесуальних рішень, а також окремих процесуальних рішень таких як повідомлення про підозру та складення обвинувального акту.

Варто зазначити, що якщо інші ознаки доказів у кримінальному процесі можна віднести до критеріїв оцінювання кожного доказу окремо, то саме критерій достатності застосовується до всієї сукупності доказів тієї чи іншої

обставини. Його досягнення є остаточним для того щоб певна обставина вважалася доведеною, а застосування є завершення оцінки доказів, тому що можна говорити про достатність належних, допустимих та достовірних доказів.

Науковці, зокрема, по різному трактують поняття «достатність доказів». Так, наприклад, М.В.Деєв розглядаючи дане питання на дисертаційному рівні визначив поняття достатності доказів як такої властивості сукупності доказів у справі, яка викликає у суб'єкта доказування внутрішню переконаність у вірогідному встановленні наявності або відсутності обставин предмету доказування, необхідних для встановлення об'єктивної істини та прийняття правильного рішення у справі [1, с.7]. В той же час С.В.Васильєв зазначає, що достатність доказу надає можливість дійти висновку про існування факту для підтвердження якого вони збиралися з самого початку. При дослідженні проблеми оцінки слідчим достатності доказів під час прийняттях основних процесуальних рішень, науковці звертають увагу що чітко не встановлено, яка сукупність доказів повинна бути достатньою, проте зазначають, що дана ситуація це не упущення на законодавчому рівні, а скоріше неспроможність передбачити різні ситуації, що виникають на практиці.

Оцінка достатності доказів має певні особливості. Як вже зазначалося лише сукупність доказів підлягає оцінюванню, проте слід акцентувати увагу, що питання достатності доказів слід вирішувати при взаємодії з питанням про значущість кожного доказу, як окремо, так і в сукупності. Також Ю.М. Грошевий наголошує про якісний, а не кількісний підхід до визначення достатності доказів [2, с.128]. Важливо пам'ятати, що кількісна характеристика не буде виконувати вирішальну роль у кримінальному провадженні. До прикладу в одному кримінальному провадженні буде достатньо і десяти доказів, а в іншому і на підставі тридцяти не можливо дійти до конкретного висновку. Тому наголошуємо, що головним є зміст доказів, який включає в себе не тільки не тільки такі властивості доказів як належність та достовірність, а зокрема основну властивість-значущість, що пряма пов'язана з визначення достатності доказів.

Той факт, що достатність є підсумковим елементом в оцінці доказів свідчить про його особливу важливість. Це підкреслює і М.Стоянов, який зазначає, що лише в останню чергу оцінюється достатність належних, допустимих і вірогідних доказів, встановлення обставин кримінальної справи та її вирішення по суті. Тому помилки при визначенні допустимості, належності та достовірності в результаті можуть призвести до визнання доказів недостатніми [3, с.478].

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене встановлено, що достатність доказів, що наявні у кримінальному провадженні встановлюється у результаті оцінювання доказів. Неодноразово наголошено, що достатність оцінюється в останню чергу лише після належності, допустимості та достовірності. Слідчий, дізнавач, прокурор, провівши оцінку наявних доказів та спираючись на внутрішні переконання, повинні дійти висновку чи достатньо даних доказів для прийняття відповідного процесуального рішення, а також чи взаємодоповнюють докази один одного та відсутність між ними розбіжностей.

Список використаних джерел

1. Дєєв М.В. Достатність доказів у кримінальному процесі України : дис... канд. наук: 12.00.09. 2007. 218 с.
2. Грошевой Ю.М. Проблемы формирования судейского убеждения в уголовном судопроизводстве / Ю.М.Грошевой.- Харьков: Вища школа, 1975. 144 с.
3. Стоянов М. Зв'язок властивостей доказів у кримінальному судочинстві України. Сучасний вимір держави та права. Миколаїв : Іліон / за ред. В.І. Терентьєв та ін. 2008. С. 477–478.